

ODPOWIEDZI I SCHEMAT PUNKTOWANIA POZIOM ROZSZERZONY

Zdający otrzymuje punkty tylko za poprawne rozwiązania, precyzyjnie odpowiadające poleceniom zawartym w zadaniach. Odpowiedzi niezgodne z poleceniem (nie na temat) są traktowane jako błędne. Komentarze wykraczające poza zakres polecenia nie podlegają ocenianiu.

- Gdy do jednego polecenia zdający podaje kilka odpowiedzi (jedną prawidłową, inne nieprawidłowe), to nie otrzymuje punktów za żadną z nich.
- Jeżeli polecenie brzmi: *Napisz równanie reakcji...*, to w odpowiedzi zdający powinien napisać równanie reakcji chemicznej, a nie jej schemat.
- Niewłaściwy dobór lub brak współczynników w równaniu reakcji powoduje utratę 1 punktu za zapis tego równania.
- W rozwiązaniach zadań rachunkowych oceniane są: metoda, wykonanie obliczeń i podanie wyniku z jednostką. Błędny zapis jednostki lub jej brak przy ostatecznym wyniku liczbowym wielkości mianowanej powoduje utratę 1 punktu. W obliczeniach wymagane jest poprawne zaokrąglanie wyników liczbowych.
- ***Całkowicie poprawne rozwiązanie zadań, uwzględniające inny tok rozumowania niż w podanym schemacie punktowania, należy ocenić pełną liczbą punktów.***
- Za poprawne obliczenia będące konsekwencją zastosowania niepoprawnej metody zdający nie otrzymuje punktów.
- Za poprawne spostrzeżenia i wnioski będące konsekwencją niewłaściwie zaprojektowanego doświadczenia zdający nie otrzymuje punktów.

Za napisanie wzorów strukturalnych zamiast wzorów półstrukturalnych (grupowych) nie odejmuje się punktów.

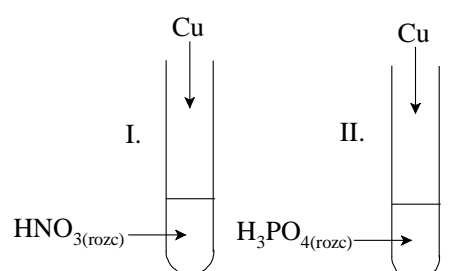
Zapis „↓”, „↑” w równaniach reakcji nie jest wymagany.

W równaniach reakcji, w których ustala się stan równowagi, brak „ $\rightleftharpoons$ ” nie powoduje utraty punktów.

Elementy odpowiedzi umieszczone w nawiasach nie są wymagane.

Zadanie	Kryteria oceniania Oczekiwana odpowiedź						Uwagi	Punktacja	
								za czynność	sumaryczna
1.	a) Za poprawne określenie położenia pierwiastka w układzie okresowym blok d, grupa 6, okres 4							1	2
	b) Za poprawnie zapisaną konfigurację elektronową [Ar]4s¹3d⁵ lub [Ar] 3d⁵4s¹							1	
2.	a) Za poprawne obliczenie średniej masy atomu chloru (35,49 [g/mol] lub [u]) i masy molowej cząsteczki chloru (70,98 [g/mol] lub [u])							1	2
	b) Za poprawne obliczenie gęstości chloru w warunkach normalnych 3,17 g/dm³							1	
3.	a) np.: Za określenie masy próbki pozostałej po rozpadzie 0,25g						<i>Możliwe są inne sposoby rozwiązania tego zadania!</i>	1	2
	b) Za obliczenie liczby atomów siarki pozostałych w próbce 0,043 · 10²³ atomów							1	
4.	Za poprawne napisanie równania rozpadu izotopu siarki-35 <div>$\begin{matrix} 35 & 0 & 35 \\ \text{S} & \rightarrow & \beta + \text{Cl} \\ 16 & -1 & 17 \end{matrix}$</div>						<i>Można użyć zamiast:</i> <div>$\begin{matrix} 0 & 0 \\ \beta & e \\ -1 & -1 \end{matrix}$</div>	1	1
5.	Za poprawne wskazanie 6 wskazań – 2 pkt , 4-5 wskazań – 1 pkt , 3 i mniej wskazań 0 pkt. 1. P 2. F 3. F 4. P 5. F							2	2
6.	Za poprawnie narysowany wzór elektronowy C ≡ O 							1	1
7.	Za poprawne podanie 5 wartości – 2pkt , 3 lub 4 wartości – 1pkt , 2 lub 1 wartości – 0pkt							2	2
	Wzór związku	CaC ₂	Na ₂ C ₂ O ₄	CH ₃ NH ₂	HCHO	C ₂ H ₄			
	Stopień utlenienia	–I	III	–II	0	–II			

8.	Za poprawne przyporządkowanie molekuł w trzech - kolumnach 2 pkt , za poprawne przyporządkowanie w dwóch - 1 pkt . Poprawne podanie przykładów w jednej kolumnie – 0 pkt				2	2
	<i>R</i>	<i>U</i>	<i>R i U</i>			
	Ag, S ²⁻ ,	Al ³⁺ , F ₂ , SO ₄ ²⁻	Cu ⁺ , NO ₂ ⁻ , H ₂ , H ₂ O ₂			
9.	a) $2\text{Cl}^- - 2\text{e}^- \rightarrow \text{Cl}_2$ (x 5) $2\text{ClO}_3^- + 10\text{e}^- \rightarrow \text{Cl}_2 + 6 \text{H}_2\text{O}$				1	3
	b) Za poprawnie zbilansowane równanie reakcji: $10\text{HCl} + 2\text{HClO}_3 \rightarrow 6\text{Cl}_2 + 6\text{H}_2\text{O}$ lub $5\text{HCl} + \text{HClO}_3 \rightarrow 3\text{Cl}_2 + 3\text{H}_2\text{O}$				1	
	c) Za poprawne podanie wzoru utleniacza (HClO₃) i reduktora (HCl)				1	
10.	Za poprawne wskazanie odczynu we wszystkich probówkach Probówka I. – obojętny Probówka II. – zasadowy Probówka III. – kwasowy				1	1
11.	Za poprawne zapisanie wszystkich zachodzących reakcji i wskazanie reakcji, która nie zachodzi – 2pkt . Za poprawne wskazania w 3 lub 2 przypadkach – 1pkt . Za poprawne wskazania w 1 przypadku – 0 pkt $2\text{NH}_4\text{Cl}_{(\text{s})} + \text{H}_2\text{SO}_{4(\text{stęż})} \rightarrow (\text{NH}_4)_2\text{SO}_4 + 2\text{HCl}$ $\text{Cu} + 2\text{H}_2\text{SO}_{4(\text{stęż})} \rightarrow \text{CuSO}_4 + \text{SO}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$ $\text{Al} + \text{H}_2\text{SO}_{4(\text{stęż})} \rightarrow \text{reakcja nie zachodzi (pasywacja)}$ $\text{C} + 2\text{H}_2\text{SO}_{4(\text{stęż})} \rightarrow \text{CO}_2 + 2\text{SO}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$				2	2
12.	Za poprawne podanie wzorów jonów: I. Cr²⁺ II. Cr³⁺				1	1
13.	Za poprawne wskazanie soli ulegających hydrolizie kationowej: ZnSO₄, Al(NO₃)₃				1	1

14.	Za poprawne napisanie trzech równań reakcji – 2 pkt. , dwóch – 1 pkt. , jednego – 0 pkt. I. $\text{Na}_2\text{SO}_4 \rightleftharpoons 2\text{Na}^+ + \text{SO}_4^{2-}$ III. $2\text{NH}_4^+ + \text{S}^{2-} + 2\text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons 2\text{NH}_3 \cdot \text{H}_2\text{O} + \text{H}_2\text{S}$ IV. $\text{Al}^{3+} + 3\text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{Al}(\text{OH})_3 + 3\text{H}^+$ lub $\text{Al}^{3+} + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{AlOH}^{2+} + \text{H}^+$		2	2
15.	a) Za poprawne wskazanie wzorów kwasów H_3O^+ , NH_4^+		1	2
	b) Za poprawnie napisane równanie reakcji $2\text{H}_3\text{O}^+ + \text{S}^{2-} \rightleftharpoons \text{H}_2\text{S} + 2\text{H}_2\text{O}$ lub $\text{H}_3\text{O}^+ + \text{S}^{2-} \rightleftharpoons \text{HS}^- + \text{H}_2\text{O}$ albo $2\text{NH}_4^+ + \text{S}^{2-} \rightleftharpoons \text{H}_2\text{S} + 2\text{NH}_3$ lub $\text{NH}_4^+ + \text{S}^{2-} \rightleftharpoons \text{HS}^- + \text{NH}_3$		1	
16.	Za poprawne uszeregowanie zasad wg wzrostu mocy ClO_2^- , F^- , H_2BO_3^-		1	1
17.	Np. : Za poprawne obliczenie wartości stopnia dysocjacji ($\alpha = 4,5\%$ lub $\alpha = 0,045$) stare tablice, 0,069 nowe tablice	Należy zaliczyć inny poprawny sposób obliczenia $[\text{H}^+]$ uwzględniający sprawdzenie warunku $\text{cw} \cdot K^1 \geq 400$	1	2
	Za poprawne obliczenie wartości stężenia jonów wodorowych ($4,5 \cdot 10^{-3} \text{ mol/dm}^3$) stare tablice, $6,9 \cdot 10^{-3}$ nowe tablice		1	
18.	a) Za poprawnie zaprojektowane doświadczenie, np. 	Uznajemy każde inne prawidłowo zaprojektowane doświadczenia z użyciem innych metali i adekwatnymi obserwacjami, prowadzącymi do identyfikacji zawartości próbek	1	2

	b) Za poprawnie podane obserwacje, np. w probówce I wydziela się bezbarwny gaz (brązowy gaz), a w probówce II. brak objawów reakcji		1	
19.	Za poprawne wskazanie numerów probówek z roztworami o: pH > 7 (I., IV., VI.) i pH < 7 (III., V.)		1	1
20.	Za poprawne określenie procesów jonowych w probówce: I. (dysocjacja i) hydroliza (anionowa, zasadowa) i probówce II. (dysocjacja)		1	1
21.	Za poprawne wyznaczenie stężeń jonów Ag^+ i Cl^- $[\text{Ag}^+] = 4 \cdot 10^{-6} \text{ mol/dm}^3$ i $[\text{Cl}^-] = 3 \cdot 10^{-5} \text{ mol/dm}^3$		1	3
	Za poprawne obliczenie iloczynu jonowego soli $I_R = 1,2 \cdot 10^{-10}$		1	
	Za poprawnie podany wniosek dotyczący wytrącenia osadu $I_R < K_{SO}$ Osad się nie wytrąci		1	
22.	Za poprawne podanie 3 wskazań – 2pkt , 2 wskazań – 1pkt , 1 wskazania – 0pkt (a) D lub (/i) F; b) t_0; c) E		2	2
23.	Za poprawne podanie trzech określeń ▪ przesunie się w lewo ▪ przesunie się w prawo ▪ nie zmieni się		1	1
24.	Za zastosowanie poprawnej metody obliczania oraz poprawne wyniki z jednostką – po 1 pkt. $[\text{CO}_2] = 0,04 \text{ mol} \cdot \text{dm}^{-3}$ $[\text{H}_2] = 0,64 \text{ mol} \cdot \text{dm}^{-3}$ $[\text{CO}] = 0,16 \text{ mol} \cdot \text{dm}^{-3}$ $[\text{H}_2\text{O}] = 0,16 \text{ mol} \cdot \text{dm}^{-3}$		2	2

25.	a) Za poprawne podanie schematu ogniwa, np.: $\text{Al} \mid \text{HCl}_{(\text{aq})} \mid \text{Cu}$		1	3
	b) Za poprawnie napisane równania reakcji zachodzących na półogniwach $\text{A}(-): \text{Al} - 3\text{e}^- \rightarrow \text{Al}^{3+} \quad \text{K}(+): 2\text{H}^+ + 2\text{e}^- \rightarrow \text{H}_2$		1	
	c) Za poprawne obliczenie SEM ogniwa, np. $\text{SEM} = E_{\text{H}_2/\text{H}^+} - E_{\text{Al}/\text{Al}^{3+}} = 0 \text{ V} - (-1,69 \text{ V}) = 1,69 \text{ V}$		1	
26.	Za poprawnie napisane równanie reakcji przebiegającej na elektrodzie katodzie $(\text{K}(-)) \quad 2\text{H}_2\text{O} + 2\text{e}^- \rightarrow \text{H}_2 + 2\text{OH}^-$	Należy uznać za poprawne, inne poprawne sposoby zapisu równań reakcji.	1	1
27.	Za poprawną metodę ustalenia stosunku molowego pierwiastków $4 : 10 : 1$		1	2
	Za poprawnie podany wzór empiryczny $\text{C}_4\text{H}_{10}\text{O}$		1	
28.	Za poprawnie podany wzór diastereoizomeru $ \begin{array}{c} \text{CH}_3 \\ \\ \text{H} - \text{C} - \text{Cl} \\ \\ \text{H} - \text{C} - \text{Cl} \\ \\ \text{C}_2\text{H}_5 \end{array} $		1	1
29.	Za poprawnie podany wzór półstrukturalny $\text{CH}_3 - \text{CHBr} - \text{CH}_2\text{Br}$		1	1

30.	Za poprawne podanie nazw czterech związków – 2 pkt , trzech lub dwóch nazw -1 pkt, jednej nazwy – 0 pkt np.: glikol (gliceryna, sacharoza), biuret (peptyd, białko), glukoza (maltoza, laktoza, fruktoza), dowolny kwas organiczny lub nieorganiczny)	Należy uznać jakąkolwiek odповідь, która spełnia warunki zadania.	2	2
31.	Za poprawnie podane równanie reakcji: $ \begin{array}{c} \text{H}_2\text{C} - \text{O} - \text{CO} - \text{C}_{17}\text{H}_{35} \\ \\ \text{HC} - \text{O} - \text{CO} - \text{C}_{15}\text{H}_{31} \\ \\ \text{H}_2\text{C} - \text{O} - \text{CO} - \text{C}_{15}\text{H}_{31} \end{array} + 3 \text{NaOH} \rightarrow \begin{array}{c} \text{H}_2\text{C} - \text{OH} \\ \\ \text{HC} - \text{OH} \\ \\ \text{H}_2\text{C} - \text{OH} \end{array} + \text{C}_{17}\text{H}_{35}\text{COONa} + 2\text{C}_{15}\text{H}_{31}\text{COONa} $		1	1
32.	Za poprawne podanie czterech odpowiedzi – 2 pkt , za poprawne trzy odpowiedzi – 1 pkt . 1. – P; 2. – F; 3. – F; 4. – F		1	1
33.	a) Za poprawnie podane skrócone równanie jonowe $ \begin{array}{l} ^-\text{OOC} - \text{CH}(\text{CH}_3) - \text{NH}_3^+ + \text{OH}^- \rightarrow ^-\text{OOC} - \text{CH}(\text{CH}_3) - \text{NH}_2 + \text{H}_2\text{O} \quad \text{lub} \\ \text{CH}_3 - \text{CH}(\text{NH}_2) - \text{COOH} + \text{OH}^- \rightarrow \text{CH}_3 - \text{CH}(\text{NH}_2) - \text{COO}^- + \text{H}_2\text{O} \end{array} $		1	2
	b) Za poprawnie podaną nazwę produktu 2-aminopropanian sodu lub alaninian sodu		1	
34.	Za poprawnie podane skrócone równanie jonowe $ \begin{array}{l} ^+\text{H}_3\text{N} - \text{CH}(\text{CH}_3) - \text{COO}^- + \text{H}^+ \rightarrow ^+\text{H}_3\text{N} - \text{CH}(\text{CH}_3) - \text{COOH} \quad \text{lub} \\ \text{CH}_3 - \text{CH}(\text{COOH}) - \text{NH}_2 + \text{H}^+ \rightarrow \text{CH}_3 - \text{CH}(\text{COOH}) - \text{NH}_3^+ \end{array} $		1	1
35.	Za poprawne podanie wzoru półstrukturalnego CH₃ – CH(NH₂) – COO – C₂H₅		1	1

36.	<p>Za poprawnie podane równanie reakcji kondensacji</p> $ \begin{array}{c} \text{H} \quad \text{O} \\ \quad \\ \text{CH}_3 - \text{C} - \text{C} - \text{OH} \\ \\ \text{NH}_2 \end{array} + \begin{array}{c} \text{H} \\ \\ \text{H}_2\text{N} - \text{C} - \text{COOH} \\ \\ \text{CH}_3 \end{array} \rightarrow \begin{array}{c} \text{H} \quad \text{O} \quad \text{H} \\ \quad \quad \\ \text{CH}_3 - \text{C} - \text{C} - \text{N} - \text{C} - \text{COOH} \\ \quad \quad \\ \text{NH}_2 \quad \text{H} \quad \text{CH}_3 \end{array} + \text{H}_2\text{O} $		1	1
37.	a) Za poprawne wskazanie probówek w których zaszła denaturacja (II, IV, V)		1	2
	b) Za poprawne wyjaśnienie zjawiska wysalania białka <i>np.: dehydratacja i agregacja cząsteczek białka w zolu</i>		1	